

REDOVISNING AV RESEBIDRAG INOM TEATER
Resa till Tyskland och Vitryssland (Ryssland)
Matthias Hahne Thorbjörnsson

Tack för resestödet ni beviljade mig.

Jag genomförde min resa till Tyskland 5-10/4 2014 och Ryssland 7-11/4 2015.

Inför researchen till föreställningen *Morfar så nära långt borta* var jag i stort behov om mer information om min Morfar Helmut Lepzien. Jag visste väldigt lite om hans liv och hans medverkan i andra världskriget. På resan till Tyskland valde jag att bjuda med min Mamma, som även hon sökte svar och aldrig fick träffa sin far då han dog i Sovjetiskt fångläger någon månad efter hennes födsel. Jag dokumenterade hela resan med videokamera som kommer (under 2015) resultera i en dokumentärfilm om mitt sökande efter Morfar. Först flög vi ner till Freiburg i södra Tyskland där Morfar är född. Vi besökte flera platser bl.a. hans födelseadress som inte längre existerade (där ligger nu ett stort universitetssjukhus på den platsen) och på folkbokföringen (Standesamt) fick vi efter mycket letande fram födelsedokumentet på Morfar och hans föräldrar. Efter två nätter i Freiburg valde vi att åka tåget genom Tyskland upp till Stendal. Morfar arbetade som järnvägsinspektör och att åka tåg var därmed ett självklart val. I Stendal, där han träffade Mormor och min Mamma föddes, fick vi på folkbokföringen fram födelsebevis med intressanta fakta om Mormor och hennes föräldrar men också min Mammas födelsebevis efter mycket sökande. Min Mamma föddes i december 1944 i Stendal, då var troligen Morfar redan tillfångatagen av de sovjetiska styrkorna. Efter mycket sökande fann vi huset där min Mamma föddes. Röda korset var verksam där under kriget, idag är det ett barnhem. Vi besökte adresser som de bott på och gravplatser där stenarna på släktingar inte längre fanns kvar. Vi besökte grannar som minns och berättade om familjen och tiden efter kriget i Östtyskland. Vi träffade en nära vän till familjen som visade och gav oss bilder från min Mammas familj (allt finns dokumenterat). Vi besökte Gardelegen där morfar var stationerad som järnvägsinspektör 1942-1944. Stationen är idag nerlagd men vi fann bilder och information på Biblioteket och fick tala med historiker om Gardelegen under krigstiden. Tyvärr fann vi inga fotografier inifrån stationen under krigstiden då det var hemligstämplat. Min ambition är att under 2015- 2016 besöka stadsarkiv i Tyskland för att försöka finna mer information. Förutom alla berättelser och födelsedokument är nog den viktigaste upptäckten den vi fick av min Mammas halvbror; Ett brev till Morfars far från en medfånge i Minsk. Han återgav deras tid i fånglägret och hur Morfar troligtvis dog. Brevet fick en viktig och stor innebörd för teateruppsättningen där jag skildrar Morfars sista tid i livet.

Att jag valde att resa tillsammans med min mamma har gett mig en förändrad och stor insikt i hennes liv, från barndom utan sin far till den hon är idag. Detta gav mig och föreställningen en större och djupare mening.

Ambitionen var att under våren 2014 även besöka Minsk i Vitryssland. Efter flera samtal med den svenska ambassadören i Minsk förstod jag att resan inte skulle resultera i det jag förväntat mig. Gravplatser och fångläger finns inte bevarade och att filma och dokumentera som svensk var då (2014) inte så uppskattat. Men jag vill gärna genomföra resan ändå i framtiden.

Efter premiären av *Morfar så nära långt borta*, blev vi inbjudna att medverka på Teaterfestivalen i Chesenau, Moldavien. Där gjorde vi stor succé och inbjöds till flera andra

festivaler i Europa och till Ryssland. I april 2015 medverkade vi på Baltic House Festival i St. Petersburg, Ryssland. Vi tilldelades Publikens pris och var/är den mest omtalade uppsättning som gjordes där. Att spela föreställningen där för människor som har upplevt kriget och efterkrigsåren, går inte att jämföra med vår svenska turné. Applåderna och gråten men även glädjen var överväldigande. En kvinna som var så medtagen berättade sin historia (tysk-kazakstansk) om hur hon aldrig kunde bli kvitt kriget och skammen efter tyskarna. Men att hon tack vara vår uppsättning med dess innehåll och mening, nu äntligen kunde gå vidare i livet. Vi fick en ständig inbjudan att medverka på festivalen. 2016 spelar vi i Tyskland på festival i Hannover och ev. fler platser, vi kommer framföra den på tyska. Jag fick i samtal med folk flera historier om krigsåren och besökte röda korset. Röda korset gav mig inte mer information än det jag redan funnit i Tyskland, d.v.s. ett intyg från Röda korset i Sovjet och Tyskland om hans död.

Tack vare resebidraget och de resor jag genomfört (så här långt i mitt sökande) har jag växt som människa. Jag har fått en djupare förståelse för min mamma, mina morföräldrar och om mig själv och viket ansvar jag nu har som förälder till mina barn.

Med vänliga hälsningar/
Matthias Hahne Thorbjörnsson